

ISPARTA VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ
(Yalvaç Müze Müdürlüğü)

Tarihi eserler milletlerin köklü geçmişini aydınlatan bir aynadır. Bu ayna ki aynı zamanda milletlerin geleceğine de ışık tutar, onların kılavuzu olur."

Binlerce yıllık uygarlık tarihi içinde insanın doğrudan veya doğa ile birlikte yarattığı ve bugün “Kültürel ve Doğal Miras” diye adlandırılan değerlerin korunması, çağımızda insanlığın ortak sorunu olarak kabul edilen ve üzerinde önemle durulan bir olgudur.

İlk insanlardan bu yana çeşitli uygarlıklara beşiklik yapan Anadolu toprakları dünyanın hiçbir yerinde rastlanmayacak kadar zenginlikte bir kültür mirasına sahiptir. Bu özelliği ile ülkemiz, maddi çıkar peşindeki bilinçsiz vatandaşlarımızın yanında bu zengin kültür mirasından pay almak isteyen yabancıların yasalarında ülkelerine eski eser girişine uygun ortam oluşu, bu ülkelere eski eser kaçırılmasını mümkün kılmakta ve kültür varlıklarımız yağmalanmaktadır.

Doğal ve kültürel varlıkların korunması, bakımı ve bizden sonraki nesillere aktarılabilmesi, bir insanlık görevidir. Hızla değişen yaşam şartları, hızlı kentleşme, nüfus artışı, doğal kaynakların giderek artan bir şekilde tahribi, endüstrileşme ve teknik gelişmeler, bilinçli veya bilinçsizce kültür varlıklarımızın tahribine yol açmaktadır.

Bilimsel amaç ve yöntemlerden uzak sadece maddi kazanç düşünülerek, üzerinden kişisel çıkar sağlanması kanunlarımızda “Eski Eser Kaçakçılığı” olarak tanımlanmış ve eski eser kaçakçılığı yapanların cezalandırılması öngörülmüştür.

Bu kapsamda, kolluk kuvvetleri ve vatandaşları, kültür ve doğal mirasımızın tahribinin ve kaçakçılığının önlenmesi, bu değerlere sahip çıkılarak gelecek nesillere aktarılması, konusunda bilgilendirmek ve bilinçlendirmek gerekmektedir.

KAÇAKÇILIĞIN TARİHİ GELİŞİMİ

Kültür varlığı kaçakçılığı Hititler döneminden beri yapılmaktadır. Hititler, Asurlular ve İnanlılar savaşlarda yendikleri milletlerin eserlerini bir zafer nişanesi olarak götürmüşlerdir. Ülkemizde bulunan Lidya dönemi tümülüslerde yapılan kazılarda mezar odasının tümülüsün merkezinde değil her tümülüsde farklı yerlere konulduğu, o dönemdeki kültür varlığı kaçakçılığını engellemek amacıyla bunun yapıldığı bilinmektedir.

Heatrow havaalanında ele geçirilen eserlerden örnekler

Tarihin en büyük kültür varlığı soygunculuğunu Romalılar yapmış, M.Ö. birinci yüzyılın ilk yarısında diktatör Sulla ve onun arkasından birçok Roma İmparatoru, Anadolu ve Yunan yarımadalarından çok sayıda değerli eseri Roma'ya nakletmişlerdir.

Doğu Roma İmparatorluğu'nun başkenti İstanbul'da İmparator Justinianus Döneminde (6.yy) inşa edilen Aya-sofya'da kullanılan sütunlar Batı Anadolu'daki ören yerlerinden biri olan Ephesos'dan getirtilmiştir.

TANIMLAR

Kültür Varlıkları :Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili yer üstünde, yer altında veya sualtındaki tüm taşınır ve taşınmaz varlıklardır.

Muhtelif dönemlere ait sikkeler

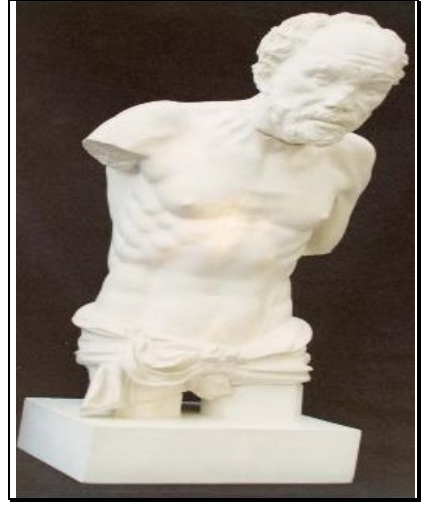
Tabiat Varlıkları : Jeolojik devirlerle, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait olup, özellikleri (ender bulunması, güzelliği v.b.) bakımından korunması gerekli, yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan değerlerdir.

Pamukkale

Arkeolojik Eser : Jeolojik devirlerden itibaren

zamanımıza kadar intikal eden ve genellikle kazı ve benzeri çalışmalarla bulunan, sanat ve estetik değerleri veya eskilik ölçüleri bakımından korunması gerekli olan insan yapısı taşınırlardır.

Aphrodisias ihtiyar balıkçı heykeli

Etnoğrafik Eser : Halkın hayat tarzını, kültürünü temsil eden araç ve gereçler ile bilim, kültür, din ve mihaniki sanatlarla ilgili, belge değeri bakımından korunması gerekli insan yapısı taşınırlardır.

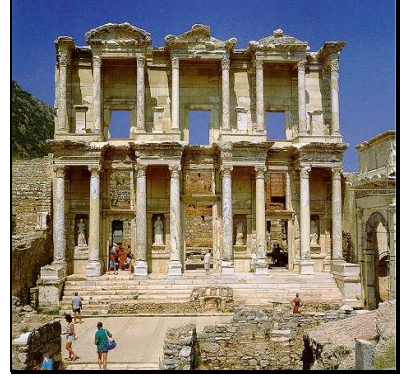

Üç etek elbise

Güzel Sanat Eserleri : Yağlı ve sulu boya tablolar, resimler, desenler, pasteller, gravürler, güzel yazılar ve tezhipler, kazıma, oyma, kakma eserler, heykeller, kabartmalar mimari eserler, el işleri ve küçük sanat eserleri ve fotoğraf eserleridir.

Sit : Tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari vb. özelliklerini yansıtan kent kalıntıları, önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği

yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri nedeniyle korunması gerekli alanlardır.

Ephesos Celsus

Müze : Geçmiş dönemlerin belge niteliğindeki taşınır kütür ve sanat eserlerini araştıran, derleyen, koruyan, bu eserlerden koleksiyonlar meydana getiren depolayan veya sergileyen resmi veya özel bilim sanat kuruluşlarına müze adı verilmiştir.

Höyük : İlk yerleşim merkezlerinin çeşitli nedenlerle (yangın, sel, deprem ve

istila gibi) yıkılarak, aynı yerde yıkıntılar üzerinde yeni bir yerleşim kurulup, yıkılmasıyla zaman içinde oluşmuş medeniyet katlarının meydana getirdiği suni tepelerdir.

Höyük

KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI NELERDİR?

1. Her çeşit hayvan ve bitki fosilleri, insan iskeletleri, çakmak taşları (sleks), volkan camları (obsidyen), kemik veya madeni her türlü

aletler, çini, seramik, benzeri kab ve kacaklar, heykeller, figürinler, tabletler, kesici, koruyucu ve vurucu silahlar, putlar (ikon), cam eşyalar, süs eşyaları (hülliyat), yüzük taşları, küpeler, iğneler, askılar, mühürler, bilezik vb., maskeler, taşlar (diadem), deri, bez, papirüs, parşömen veya maden üzerine yazılı tasvirli belgeler, tartı araçları, sikkeler, damgalı veya yazılı levhalar, yazma veya tezhipli kitaplar, minyatürler, sanat değerine haiz gravür, yağlıboya veya suluboya tablolar, nişanlar, madalyalar, çini, toprak, cam, ağaç, kumaş ve benzeri taşınır eşyalar ve bunların parçaları.

2. Halkın sosyal hayatını yansıtan, insan yapısı araç ve gereçler dahil, bilim, din ve el sanatları ile ilgili etnografik nitelikteki kültür varlıkları.

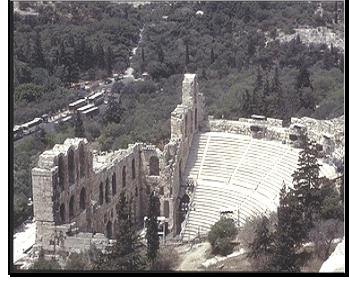

Pers Dönemi İkiztepe Eserleri

3. Milli tarihimizdeki önemleri sebebiyle, Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna ait tarihi değer taşıyan belge ve eşyalar, **Mustafa Kemal ATATÜRK'e** ait zati eşya, evrak, kitap, yazı ve benzeri taşınırlar.

ESKİ ESERİN TESPİTİ VE TESCİLİ

Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespiti Kültür ve Turizm Bakanlığınca doğrudan veya diğer ilgili kurum ve kuruluşların uzmanlarından faydalanılarak yapılır.

Roma dönemine ait tiyatro

Eski eserin yeryüzüne çıkarılması; Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kazı çalışmalarıyla, tarım, yol, baraj inşaatları sırasında veya tesadüfen olabilir.

Yapılacak tespitlerde kültür ve tabiat varlıklarının tarih, sanat, bölge ve diğer özellikleri dikkate alınarak, "Koruma Kurulu" kararı ile tescil olunur.

Bergama Antik kenti

Koruma Kurulu kararı ile tescil olunan kültür ve tabiat varlıklarından Korunması gerekli görülmeyenler bir belge ile sahibine iade edilir. Bunlar üzerinde sahipleri her türlü tasarrufta bulunabilirler.

Kültür ve Tabiat varlıkları ait oldukları yerlerde güzeldir.

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI KOLEKSİYONCULUĞU

Taşınır kültür ve tabiat varlığı koleksiyonculuğu yapmak isteyenler en yakın müze müdürlüğüne başvururlar.

Başvuruya nüfus cüzdanı örneği, ikametgah belgesi, sabıka kaydı, fotoğraf, koleksiyonun bulundurulacağı adres gibi belgeler eklenir.

Müze Müdürlüğü koleksiyonun bulundurulacağı yerin muhafaza ve güvenlik tedbirleri açısından uygunluğunu araştırır ve sonuç olumlu ise kişiye izin belgesi verilir. Belgenin bir sureti de Bakanlığa gönderilir.

Koleksiyoncular eserlerini belgelerinde gösterilen yerin dışında bulunduramaz.

Koleksiyonlarının yerini müze müdürlüğünden yazılı izin alarak değiştirebilirler. Yurt içinde izin belgelerinde belirtilen yerlerde sergileyebilirler. Serginin her tür güvenliğinden koleksiyoncu sorumludur.

Yurt dışından koleksiyon getirmek serbesttir. Yurda girişte koleksiyondaki her varlığın beyan edilmesi ve listenin bir nüshasının Bakanlığa verilmesi zorunludur.

Türkiye'de 2863 Sayılı Kanun hükümlerine göre korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları edinenler bunları yurt dışına çıkaramazlar.

Koleksiyonculuktan vazgeçmek isteyenler bağlı müzeye başvururlar. Ellerindeki müzelik değerdeki eserler bağış veya satış yoluyla müzeye mal edilir. Müzelerce satın alınmayan varlıklar başka koleksiyonculara satılabilir veya devredilebilir.

Koleksiyonerlerin eserleri müzece verilecek iki nüsha envanter defterine kaydedilir. Defterin bir tanesi müzede saklanır.

Koleksiyonculuk yapan şahsın ölümü halinde koleksiyon varislerine intikal eder. Koleksiyoncular koleksiyonlarındaki her tür eseri en yakın müzeye 15 gün önceden haber

vermek şartı ile kendi aralarında değiştirebilir veya satabilir. Koleksiyonlar, Bakanlıkça görevlendirilecek elemanlar ve ilgili müze uzmanlarınınca yılda bir defadan az olmamak üzere denetlenir.

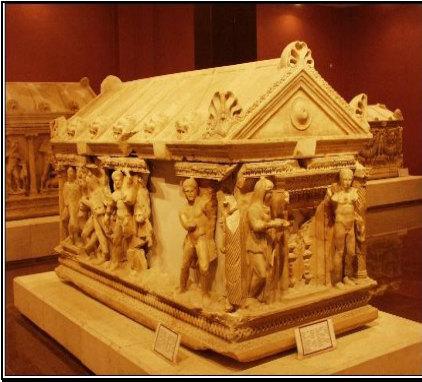
İslami Dönem sikkeleri

ESKİ ESER YURTDIŞINA ÇIKARILABİLİR Mİ?

Yurt içinde korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları yurt dışına çıkarılamaz.

Ancak, milli çıkarlarımız dikkate alınarak bunların her türlü hasar, zarar ve tehdit

veya tecavüz ihtimaline karşı, gideceği ülke makamlarından teminat almak ve sigortalamak şartı ile yurt dışında geçici olarak sergilendikten sonra geri getirilmelerine; Kültür ve Turizm Bakanlığınca teşkil edilecek Bilim Kurulu'nun kararı ve Kültür Bakanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu'nca karar verilir.

Herakles lahiti

Önemsiz olmayan bir taş bir testi parçası bir sikke yeri gelince tarihin bir sayfası olmaktadır.

ARAŞTIRMA SONDAJ VE KAZI

Taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını meydana çıkarmak üzere, araştırma, sondaj ve kazı yapma hakkı, Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.

Kazı

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 35nci maddesi gereği; Bilimsel ve mali yeterliliği Kültür Bakanlığı'na taktir ve kabul olunan Türk ve yabancı heyet ve kurumlara araştırma izni, Kültür ve

Turizm Bakanlığı tarafından; sondaj ve kazı yapma izni ise Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu kararı ile verilir.

Askeri bölgede yapılacak araştırma sondaj ve kazı çalışmaları için gerekli ruhsat, Genelkurmay Başkanlığı'nın müsaadesini müteakip faaliyet gösterecek heyet ve kurumların göstereceği uzman adına düzenlenir.

Türkiye'deki elçilikler, konsolosluklar ve mensupları araştırma, kazı ve sondaj yapamazlar.

DEFİNE ARAMA

Define Arama; 2863 sayılı "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 6 ve 50nci maddelerine dayanıla-

rak çıkarılan, "**Define Arama Yönetmeliği**" hükümlerine göre verilen ruhsat sayesinde yasal olarak yapılabilmektedir.

Tarihi bir yapının içinde kaçak define kazısı

DEFİNE ARAMANIN ŞARTLARI NELERDİR?

- Define aramak isteyenler, define arayacakları yerdeki Mülki Amirliğe bir dilekçe ile başvururlar.
- Dilekçeye; define aranılacak yerin, İl Bayın-

dırlık Müdürlüğü'nden tasdikli 1/500 ölçekli harita veya krokisi,

- Kroki çıkarılmayacak yerler ise ada, pafta, parsel, çap numaralarını belirtir vaziyet planı,

- Uzaktan ve yakından çekilmiş net fotoğrafları,

- Yer sahipli ise gerçek kişilerden noterden tasdikli muvafakatname, tüzel kişilerden ise yetkili organlardan alınacak muvafakatname eklenir.

Müracat Sonrası İşlemler:

- İlgili Müze yetkililerince define aranacak yerin 2863 sayılı yasada sayılan define aranmayacak yerlerden olup olmadığının tespitine müteakip, müracaat uygun bulunursa Müze Müdürlüğüne

ilgiliye **"DEFİNE ARAMA RUHSATI"** verilir.

- Define arama; müze görevlisi başkanlığında, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı temsilcisi nezaretinde yapılır.

- Define aranacak yer, 100 m²'yi geçemez.

- Define Arama Ruhsatı (1) yıl süre ile geçerlidir.

- Define araması aralıksız en çok (1) ay sürer. Define kazılarında her türlü masraf ve görevlilerin yolluk ve yevmiyeleri define arayan kişi tarafından karşılanır.

- Define kazısı sırasında herhangi bir kültür varlığına rastlandığında, kazı derhal durdurularak Bakanlığa bildirilir. O andan itibaren define kazısı, kurtarma kazısı şeklinde Müze Müdür-

lüğünce yürütülür. Ruhsat sahibi bu konuda herhangi bir hak veya tazminat talebinde bulunamaz.

- Define aramak isteyenlere aynı sürede birden fazla yerde arama izni verilemez.

- Define arama izni, başkalarına devredilemez.

- Define aramak için gerekli olan ödenek, define arayıcısı tarafından peşinen bir Devlet bankasında müze adına açılan hesaba yatırılır. Define araması sonunda yapılan kesin hesaptan sonra artan para kişiye iade edilir.

- Çalışmalar tutanakla günü gününe tespit edilir. Define aramasında çıkan buluntular Bakanlıkça tayin edilecek en az üç kişilik uzman heyetine incelenir. Elde edilecek buluntular kültür ve

tabiat varlığı ise müzelere define ise Maliye Bakanlığı'na teslim edilir.

- Bulunan definenin Maliye Bakanlığınca değeri tespit edilir. Define hazineye ait arazide bulunmuşsa %50'si define arayıcısına, özel veya tüzel kişilere ait arazide bulunmuşsa %40'ı arayıcıya, %10'u ise mülk sahibine verilir.

Eski eseri yok etmekle, kırmakla, onu yurt dışına kaçırmakla, ülkemizin tarihinin bir sayfası yok olur.

NERELERDE DEFİNE ARANMAZ?

- Korunması gerekli tescilli taşınmaz tabiat varlıkları ile 19 yy. sonuna kadar yapılmış taşınmazlarda ,

- Sit alanı içerisinde kalan yerlerde,

- Milli tarihimizdeki önemleri nedeniyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda büyük tarihsel olaylara sahne olmuş binalar ve tespit edilecek alanlar ile ATATÜRK tarafından kullanılan evlerde,

- Mezarlıklarda , camilerde, mescitlerde, türbelerde **DEFİNE ARANAMAZ.**

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI BULANLARIN YAPMAK ZORUNDA OLDUKLARI İŞLER

Eski eserleri tesadüfen bulanlar sahip oldukları veya kullandıkları arazinin içinde kültür ve tabiat varlığının bulunduğunu bilenler veya yeni haberdar olan vatandaşlar, bunu en geç üç gün içinde en yakın Müze Müdürlüğüne veya

Muhtara veya Mülki İdare Amirlerine bildirmeye mecburdurlar. (2863 S. K. Md 4)

Bir ihbar alan muhtar, mülki amir veya bu gibi varlıklardan doğrudan doğruya haberdar olan ilgili makamlar, bunların muhafaza ve güvenlikleri için gerekli tedbirleri alırlar.

ESKİ ESER BULANLARA VERİLECEK İKRAMIYE

2863 S.Kanununun 64ncü maddesi eski eseri ihbar edenlere ikramiye ödenmesini öngörmektedir. Buna göre; Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yer üstünde, yer altında ve su altında bulunan taşınır kültür varlıklarını Kültür ve Turizm Bakanlığına, müzelerle, mülki amirliklere ve muhtarlara üç gün içinde ihbar edenlere, **Ödenecek İkramiye** aşağıdaki şekilde düzenlenir:

- **Kültür Varlığı bulanların mülkünde ise satın alınır.**

- **Kültür varlığı başkasının mülkünde ise % 80' i ikramiye olarak bulan ile mülk sahibi arasında yarı yarıya paylaşılır.**

- **Kültür varlığı devlete ait arazide ise % 40'ı bulana ikramiye olarak verilir.**

- **Kanunda belirtilen süreler içinde haber verilmediğinden dolayı gizlenmiş sayılan kültür varlıklarını ihbar eden ve bunları yakalayan kamu görevlilerine Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Bulanlara Haber Verenlere ve Yakalayan Kamu Görevlilerine Verilecek İkramiye ile İlgili Yönetmeliğin" 4ncü maddesindeki oranlar nispetinde belirlenen miktar ihbar eden ile yakalayan kamu görevlilerine ayrı ayrı ikramiye olarak verilir.**

Yukarıda belirtilen fıkralardan herhangi birinde kişiler birden fazla ise, verilecek ikramiyeler bunlar arasında eşit olarak paylaşılır.

MUHBİR VE MÜSADİRLERİN İKRAMIYE ALABİLMESİ İÇİN YAPILMASI GEREKEN HUSUSLAR NELERDİR?

- **Ele geçirilen tarihi eserlerin müze müdürlüklerince tespit edilen maddi değerlerini belirtir ekspertiz raporlarının,**

- **Kesinleşmiş mahkeme kararının,**

- **Olay yeri ve yakalama tutanakları ile Cumhuriyet Başsavcılığına sevk yazısı ve iddianamenin tasdikli birer sureti üst yazıyla muhbir ve müsadirlerin ikramiyesinin ödenmesi için bağlı bulunan İl Müze Müdürlüğüne gönderilir.**

Örnek: Devlete ait bir arazide (1) adet altın kaplama ikona bulunmuş olsun ve Kıymet Takdir Komisyonu'nca tarihi eserlerin tamamına 100.000.000.000 TL. değer biçildiğini düşünelim. Buna göre 100.000.000.000 TL'nin %40'ı 40.000.000.000 TL (Kırk Milyarlık) ödeme muhbir ve yakalayan kamu görevlilerine ayrı ayrı ödenir.

TARİHİ ESER SUÇUNU OLUŞTURAN EYLEMLER VE CEZALAR

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na göre aşağıda belirtilen eylemler suç oluşturmaktadır ;

a. Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının yıkılmasına, bozulmasına, tahribine, yok olmasına veya her ne suretle

olursa olsun zarara uğramasına kasten neden olanlar 2 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis ve.....para cezası ile cezalandırılırlar. (md.65/a)

b. Sit koşullarına ve koruma planlarında, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunca belirlenen alanlarda öngörülen koşullara aykırı izinsiz inşaat yapan veya yaptıranlar 1 yıldan 3 yıla kadar ağır hapis ve.....para cezası ile cezalandırılırlar. (md.65/b)

c. Usulsüz yıkma veya imar izni verenler 2 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis ve para cezası ile cezalandırılırlar. (md.65/c)

ç. Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile bunların koruma alanlarında inşaat yapılması için usulsüz belge verenler 1 yıldan 3 yıla kadar ağır hapis

ve.....para cezası ile cezalandırılırlar. (md.66)

d. Haber verme sorumluluğuna, kültür ticaretine ve ikametgahı ticarethane olarak gösterme yasağına, aykırı hareket edenler 1 yıldan 3 yıla kadar ağır hapis vepara cezası ile cezalandırılırlar. (md.67)

e. Yurt dışına çıkarma yasağına, aykırı hareket edenler 5 yıldan 10 yıla kadar ağır hapis vepara cezası ile cezalandırılırlar. (md.68)

f. Tetkik ve kontrole muhalefet etmek (Kültür varlığı ticareti yapanların işyerlerinin ve dolaplarının denetlenmesine ve kazılarda meydana çıkan eserlerin devlet müzesine nakline muhalefet) (md.69)

g. Kazı sondaj ve araştırmaya ilişkin hükümlere aykırı hareket etmek, izinsiz

araştırma kazı ve sondaj yapanlar.....para cezası ile cezalandırılırlar. (md.71-74)

ğ. Özel müze ve koleksiyonculara ilişkin hükümlere aykırı hareket edenler üç aydan 1 yıla kadar ağır hapis vepara cezası ile cezalandırılırlar. (md.73)

h. İzinsiz define arayanlar 2 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis vepara cezası ile cezalandırılırlar. (md.74)

Eski esere sahip, çıkmak eski eseri korumak, bakımlı tutmak ve değerlendirmek, medeniyet ölçüsü sayılmakta, toplumlar bunların değerini bildiği, gerekeni yaptığı ölçüde ilerlemiş ülke sayılmaktadır.

ÜLKEMİZDEKİ SOYGUN VE TAHRİBATLARIN DURUMU

Ülkemizde genel olarak tahribat; kültür varlıklarının, bulunduğu höyük ve tümülüs gibi yerlerden çeşitli kamu

kuruluşlarının çalışmalarına bağlı olarak ve şahıslar tarafından yapılmaktadır. Bu tür tahribatlar bilinçli yada bilinçsiz olarak yapılmaktadır.

Günümüzde bu tahribatlar dört ana grup altında toplanabilir;

a. Kaçak kazıların oluşturduğu tahribatlar : Bu tür tahribat, milli varlığımıza büyük yaralar açmaktadır. Mezarların saptanmasında genellikle dedektör veya şiş kullanılmaktadır.

Kaçak Kazı Çukuru

b. Makinalı ve Makinasız Ziraat: En masum görünen tahribatlar arasında sayılabilir. Ancak bunlar da bazen milli servetin sorumsuzca yok edilmesinde büyük rol oynamaktadır.

Bir höyüğün ortasından geçen yol

Örneğin bir bölgenin sürekli olarak sürülmesi sonucunda bir höyüğün bir tabakası tamamen ortadan kalkabilmektedir. Bu nedenle de en azından tescilli antik yerleşimlerde tarımın yapılmaması gerekmektedir.

c. Dozer Tahribatları: Kamu ve özel kuruluşların çeşitli amaçlara yönelik;

yol, kanal, kömür yatağı açılması, baraj yapımı ve bunun gibi nedenlerle arazide yaptıkları fiziki müdahaleler sırasında kullandıkları ağır makineler de, bilinçli ya da bilinçsizce kültür varlıklarını tahrip etmektedir.

d. Dinamit Tahribatları:Günümüzde giderek yaygınlaştığını gördüğümüz bu

tahribatlar şüphesiz köklü ve çok boyutludur. Çok geniş alanları hedef alan ve kontrolü hiç olmayan tahribatlardır.

Bunların yanında hayvanların ve doğal etkilerin yaptığı tahribatlar da vardır. Ancak bunlar diğerleri ile mukayese edildiğinde fazla yer tutmamaktadır.

Kültür mirasımızın korunması için polisiye tedbirler yeterli olmayıp bu miras konuya duyarlı, vatanını seven, geçmişine sahip çıkan ve kültür mirasını koruyarak gelecek nesillere aktarma bilincinde olan vatandaşlar sayesinde gerçekleşebilir.